

Instrux

for

samtlige til Praxis berettigede Jordemødre

§ 1.

Naar en Kvinde paa lovlig Maade har erholdt Lærebrev som Jordemoder og har aflagt den befalede Jordemoder-Ed, er hun berettiget til at nedsætte sig overalt i Landet og udøve Praxis som Jordemoder. Dog skal hun, inden hun paatager sig nogen Forretning, personlig have fremstillet sig for Stads- eller Distriktslægen i den By eller det Distrikt, hvor hun agter at praktisere, og have forevist ham sit Lærebrev. Ligeledes skal hun, inden hun paatager sig nogen Forretning, dersom hun nedsætter sig udenfor Kjøbenhavn, have sendt Fysikus og Amtmanden en skriftlig Meddelelse om, hvor hun har nedsat sig, og dersom hun nedsætter sig i Kjøbenhavn, have anmeldt det for Magistraten. Forlader en Jordemoder sit tidligere Opholdssted for at nedsætte sig paa et andet Sted, skal hun anmelde dette for de ovennævnte Embedsmænd baade paa det Sted, som hun forlader, og paa det Sted, hvor hun paany sig.

§ 2.

Til en Jordemoders Praxis henhøre følgende Forretninger:

- at** betjene den fødende Kvinde i Fødselen og Barselkvinden i hendes Barselseng;
- at** sørge for det nyfødte Barns Pleie;
- at** undersøge Kvinder med Hensyn til Spørgsmaalet om Tilstedeværelsen af Svangerskab. eller om foregaaet Fødsel; efter en Læges Anvisning
- at** undersøge ikke svangre Kvinder med Hensyn til Spørgsmaalet om Tilstedeværelsen af nogen sygelig Tilstand i Kjønsorganerne eller Endetarmen; at sætte Klyster;
- at** tage Vandet fra Kvinder;
- at** aarelade;
- at** sætte Iglar og Blodkopper;
- at** foretage Indsprøtninger i de kvindelige Kjønsorganer;
- at** anlægge Moderkrandse og andre Bandager for de kvindelige Kjønsorganer efter en Læges Anvisning.

Hun er pligtig til, under Udførelsen af disse Forretninger nøiagtigt at følge de Regler, som ere blevne hende meddelte under hendes Undervisning paa Fødselsstiftelsen og strengt at holde sig indenfor de Grændser, som ved denne ere hende anviste. Udenfor de Tilfælde, som hun ved denne Undervisning er oplært til at behandle, maa hun aldeles ikke give sig af med Sygebehandling.

§ 3.

Naar en Jordemoder bliver kaldet til en Fødende i den By, i hvilken hun er bosat, eller den Kommune, i hvilken hun har anmeldt at ville praktisere, og de fonødne Befordringsmidler ere tilstede, da er hun, saafremt hun ikke har lovlig Forhindring, forpligtet til strax at følge Kaldet. Fra denne Forpligtelse kan hun, dersom hun ikke er Distriktsjordemoder, frigjøre sig, dog kun ved itide, inden hun bliver kaldet til den Fødende, at meddele hende, at hun ikke ønsker at betjene hende. Men selv om hun saaledes har frigjort sig, skal hun dog være pligtig at møde, naar der sendes hende Bud, at der er øjeblikkelig Livsfare tilstede for den Fødende eller for Barnet, eller at en anden Jordmoders Hjælp forgjæves har været søgt.

§ 4.

Er Jordemoderen kommen til den Fødende, og finder hun at Fødselen er begyndt, da skal hun forblive i Huset til Fødselen baade af Barnet og af Efterbyrden er tilendebragt, og der ikke mere er nogen Fare for Blødning efter Fødselen. Er en Læge tilkaldt, retter hun sig i Alt efter hans Anordninger, understøtter ham paa bedste Maade i de Operationer, som han maatte foretage, og forbliver hos Barselkonen efter Fødselen saa længe som han bestemmer. Hun bidrager efter Evne til at Lægens Anordninger og Forskrifter under Barselsengen overholdes.

Hun maa hverken selv give eller tillade, at Andre give den Fødende smertestillende Midler til Bedøvelse ved Indaanding, uden efter Lægens Ordination og i hans Nærværelse.

§ 5.

Strax efter Fødselen skal Jordemoderen erindre Forældrene om den dem paahvilende Pligt, i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne inden 2 Dage og paa Landet inden 8 Dage efter Fødselen at anmelde denne for vedkommende Kirkebetjent.

Er det nyfødte Barn saa svagt, at hun tvivler om at det kan vedblive at leve, underretter hun Forældrene derom, idet hun henstiller til dem, om de ville have Barnet hjemmedøbt. Dersom Sagen er paatrængende og det af Vedkommende ønskes, er hun berettiget til at foretage Hjemmedaaben, naar ingen ordineret Mand, Skolelærer eller anden oplyst Mand af sat Alder og gode Sæder eller Barnets Fader selv er tilstede; thi kan saadan Mandsperson faas, maa Jordemoderen ei forrette Hjemmedaaben. Og bør derefter Jordemoderen selv, ifald hun har forrettet Hjemmedaaben, anmelde Saadant for vedkommende Præst inden 24 Timer, ifald det er i Kjøbenhavn eller i en Kjøbstad; men er det paa Landet, da senest inden 4 Dage, og angive Aarsagen til, at Barnet er blevet hjemmedøbt.

§ 6.

Giver et nyfødt Barn ikke Livstegn fra sig, og er der ingen sikre Tegn paa allerede indtruffen Død tilstede, skal hun betragte det som skindødt, og strax skride til Anvendelsen af de egnede Oplivelsesmidler med al Kraft og Udholdenhed, indtil der ikke mere er Haab om at kalde Barnet tillive.

§ 7.

Jordemoderen har overalt, hvor hun skjønner, at Forholdene afgive Opfordring dertil, at meddele Barsekvinden fornøden Anvisning med Hensyn til Barnets Pleie i den første Tid efter Fødselen, samt i alle Tilfælde, hvor hun finder Forholdene i Barsekvindens Hjem at være af den Beskaffenhed, at de udsætte Barnets Helbred for Fare, at indberette dette til Øvrigheden.

§ 8.

Dersom den Fødende er angrebet af en smitsom Sygdom, er Jordemoderen ikke berettiget til derfor at nægte at betjene hende eller at udføre de Handlinger, som ere nødvendige til hendes Forløsning; men Jordemoderen bør iøvrigt anvende egnede Midler for at beskytte sig selv mod Smitten. Dersom den Fødende er angreben af venerisk Sygdom, eller det ei Jordemoderen bekjendt, at hun tidligere har lidt af denne Sygdom i nogen af dens konstitutionelle Former, skal hun anse Barnet som mistænkt for Sygdommen, selv om det ikke frembyder noget tydeligt Tegn paa denne, og hun maa da ikke give det til Brystet hos nogen anden Kvinde end dets egen Moder, uden at underrette Ammen, eller give det i Pleie, uden at underrette Pleieforældrene om at Barnet er mistænkt. Er Sygdommen derimod allerede tilstede hos Barnet, maa det aldeles ikke gives til Brystet hos anden Kvinde end dets egen Moder, ei heller sættes i Pleie uden at Pleieforældrene erholde Underretning om, af hvilken Sygdom Barnet er angrebet. Jordemoderen bør strax anmelde for Stads- eller Distriktslægen, hvad hun ved saadan Leilighed har foretaget.

§ 9.

Opstaar der hos en Barsekvinde Barsefeber eller anden smitsom Sygdom, som let kan forplantes ved Jordemoderen, da bør den Jordemoder, som har betjent Kvinden, uophødelig anmelde dette for Stads- eller Distriktslægen, og anvende de Midler til Forebyggelse af Smittens Forplantning, som af denne tilraades. Finder han det nødvendigt at paalægge hende, foreløbig ganske at afholde sig fra at betjene Fødende, bør hun ogsaa rette sig derefter, udenfor Kjøbenhavn dog kun indtil Spørgsmaalet om denne Forholdsregels Nødvendighed er afgjort af Fysikus. Har Fysikus (i Kjøbenhavn Stadslægen) forbudt hende at betjene Fødende, for ikke at udbrede Sygdomssmitte, maa hun nøiagtig rette sig derefter i hele den Tid, for hvilken Forbudet er udstedt.

Samme Regel gjælder, dersom Jordemoderen selv angribes af en smitsom Sygdom eller der opstaar smitsom Sygdom i hendes Hjem.

§ 10.

Det er Jordemoderen forment at udfritte den Fødende eller Svangre om, hvem der er Fader til hendes Barn. Hun bør derhos iagttage den strengeste Taushed med Hensyn til Svangerskab og Fødsel hos de Kvinder, som ønske, at dette skal

holdes hemmeligt, medmindre der opstaar Formodning hos hende om, at en Forbrydelse er udført eller tilsigtet. Er Forbrydelsen udført bør hun strax anmelde Sagen for Stedets Politimester eller Distrikts- eller Stadslægen, for at denne kan anmelde det for Politimesteren, og det samme bør hun gjøre, dersom den kun er tilsigtet og hun ikke holder sig overbevist om, at Forsættet igjen er opgivet. Kaldes hun til en Kvinde, som nylig har født uden Vidners Tilstedeværelse, og Barnet er dødt eller ikke tilstede, skal hun ligeledes anmelde Sagen for Politimesteren.

§ 11.

En Jordemoder maa ikke optage Svangre eller Fødende i sit Hus for der at føde, medmindre hun for hvert enkelt Tilfælde har modtaget Stads- eller Distriktslægens Tilladelse dertil, og underkaster sit Hus dennes Tilsyn saalænge Kvinden er Hos hende.

Fra denne Regel undtages i Kjøbenhavn de Jordemødre, som paa den kongelige Fødselsstiftelses Vegne modtage Fødende i deres Huse, og som staa under Tilsyn fra denne.

§ 12.

Jordemoderen er pligtig at føre Bog over alle de Fødsler, ved hvilke hun betjener den Fødende. Naar hun nedsætter sig i et Distrikt, anmoder hun Stads- eller Distriktslægen om at erholde en autoriseret Protokol til deri at indføre disse Fødsler, og i denne Protokol indfører hun derefter stadigt Beretning om enhver Fødsel i Løbet af den første Dag, efter at hun er kommen hjem fra Forretningen, ved at udfylde alle de Rubrikker i Protokollens Skema, hvorom hun til den Tid veed Besked. Senere udfylder hun de øvrige Rubrikker.

Naar hun tilsiges til Møde med Fysikus eller Stads- eller Distriktslægen, medtager hun denne Protokol. Er Protokollen udskreven, eller forlader hun Distriktet, eller opgiver hun sin Praxis, afleverer hun Protokollen til Stads- eller Distriktslægen.

§ 13.

Enhver Jordemoder, der betjener Fødende i Kjøbenhavn, skal til vedkommende Sognepræst gjøre Anmeldelse om hvert levendefødt Barns Fødsel, hvorved hun har gjort Tjeneste. Til Anmeldelsen benyttes den dertil særlig anordnede Blanket, som faas udleveret fra Stadslægens Kontor og som udfyldt indleveres inden 1 Uge efter den stedfundne Fødsel til Sognepræsten ved den Kirke, i hvis Sogn Fødselen er forefalden.

§ 14.

Er det Barn, som fødes, dødt eller skindødt uden senere at bringes tillive, skal Jordemoderen affatte en Beretning derom, hvilket hun udfører ved at udfylde de tomme Rubrikker i det hertil anordnede Skema, som hun kan erholde hos Stads- eller Distriktslægen. Er Fødselen foregaaet i Kjøbenhavn afleverer hun denne Anmeldelse, efterat den er forevist for og paategnet af Stadslægen, paa Begravelseskontoret i Kjøbenhavn eller forsaavidt Jordfæstelsen skal ske paa Frederiksberg Sogns Kirkegaard, paa Begravelseskontoret for dette Sogn. Er

Fødselen derimod foregaaet i en af de øvrige Kjøbstæder eller paa Landet, afleverer hun Anmeldelsen til Stedets Sognepræst.

Paa Landet træder denne Anmeldelse i Stedet for Dødsattest for Barnet; men i Kjøbenhavn, Kjøbstæderne og Handelspladserne skal der særligt Ligsyn til af en Læge, hvilket Jordmoderen har at bringe Vedkommende i Erindring. Over Børn, som have levet efter Fødselen, maa Jordmoderen heller ikke paa Landet udstede Dødsattest. Anmeldelsen sker til Folkekirkens Sognepræst paa Stedet, selv om Moderen eller Faderen hører til en anden Troesbekjendelse.

§ 15.

Naar Jordmoderen betiener en ugift Fødende, skal hun nøie mærke sig de Omstændigheder, der ere af Betydning ved Bedømmelsen af Barnets Fuldbaarenhed, samt foretage de Veininger og Maalinger, som herved komme i Betragtning, og paa Stedet opskrive Tallene. Hun skal den første Dag, efter at hun er hjemkommen fra en saadan Fødsel, optegne disse Omstændigheder paa det hertil forordnede Skema, som hun omhyggeligt opbevarer og senere udleverer naar det af rette Vedkommende forlanges.

§ 16.

Jordmoderens nærmeste Foresatte er Stads- eller Distriktslægen for den Kommune, i hvilken hun er bosat. I denne er hun Pligtig at møde for ham hvor han bestemmer og give Forklaring, naar det af ham forlanges; de Raad, Paalæg og Advarsler, som han maatte give hende, er hun pligtig at modtage og følge.

Den samme Forpligtelse har hun mod Fysikus, som fører det overordnede Tilsyn med hendes Virksomhed og til hvem hun kan klage, dersom hun fortrædiges i sin Virksomhed. Naar hun af Fysikus tilsiges, er hun Pligtig at møde paa det af ham betegnede Sted, for at gjøre Rede for sin Virksomhed baade i Almindelighed og i enkelte særlige Tilfælde, og for at give ham Forvisning om, at hun har vedligeholdt de til hendes Kalds Udøvelse nødvendige Kundskaber.

§ 17.

En Distriktsjordmoder eller Reservejordmoder har alle de samme Pligter, som ifølge denne Instrux paahvile de praktiserende Jordemødre. Desuden har hun følgende særlige Forpligtelser:

Hun er pligtig strax at komme til enhver Fødende, til hvilken hun bliver kaldet indenfor det Distrikt, for hvilket hun er ansat, naar de fornødne Befordringsmidler ere tilstede, og hun ikke har lovlig Forhindring; og hun kan ikke ved nogen forudgaaende Meddelelse til den Fødende eller dennes Nærmeste frigjøre sig for denne Forpligtelse.

Hun skal, dersom Distriktsjordmoderen i et tilgrændsende Jordmoderdistrikt har lovligt Forfald, i hendes Sted overtage de Forretninger, hvortil hun maatte blive kaldet, og det er hende ikke forment at paatage sig Praxis i et andet Distrikt end hendes eget, naar kun hendes Forretninger i dette ikke tilsidesættes. Men er hun ikke kaldet i Praxis, maa hun ikke, uden at have erhvervet Stads- eller Distriktslægens Tilladelse dertil, reise bort fra sit Distrikt.

Paa sin Bolig bør hun have et Skilt, som viser, at Distriktsjordmoderen der er boende, og bor hun i Kjøbenhavn eller en Kjøbstad, tillige et Ringetøi, hvorved en paa rette Sted anbragt Natklokke let og sikkert sættes i Bevægelse; i

Kjøbenhavn bør hendes Bolig desuden være betegnet ved en Natlygte. Hun maa ikke være borte fra sit Hjem. uden at der i dette er Nogen tilstede, som veed Besked med, hvor hun er at finde. De Redskaber, som hun af det Offentlige erholder udleverede til Brug i hendes Forretning, skal hun holde renlige og i forsvarlig Stand, samt forelægge dem til Stads- eller Distriktslægens Eftersyn, faa ofte det af denne forlanges. Hun modtager dem ved sin Bestillings Tiltrædelse efter Syn af Stads- eller Distriktslægen; og afleverer dem paa samme Maade, naar hun atter fratræder Bestillingen.

Hun skal i sit Distrikt, foruden at betjene de Fødende i Fødsel og Barselseng og sørge for de nyfødte Børns Pleie, ogsaa, naar det forlanges, udføre de øvrige Forretninger, som ifølge § 2 i denne Instrux høre til en Jordmoders Praxis, mod herfor at nyde en passende Godtgjørelse i hvert enkelt Tilfælde.

§ 18.

I Almindelighed er en Jordmoder forpligtet til at lade sig nøie med den ved Lov fastsatte taxtmæssige Betaling for at betjene en Fødende. Dog er det hende ikke forment at tage hvad Mere der godvillig maatte blive hende ydet; men det er ikke tilladt hende selv at anmode om Saadant, og ethvert Forsøg paa, naar hun kaldes til Fødselen eller under denne at erholde Tilsagn om høiere Vederlag er hende strengt forbudt. Taxten for en Jordmoders Tjeneste ved en Fødsel er paa Landet for de Gaardmænds Vedkommende, der besidde 3 Td. Hartkorn eller derover og for dem, der i økonomisk Henseende maa stilles lige med disse, 6 Kroner, for andre Gaardmænd 4 Kroner, for Husmænd med Jord 2 Kroner og for Husmænd uden Jord og Inderster 1 Krone. Dog tilstaas der hende for dem, der nyde Understøttelse af Fattigvæsenet, en Betaling af 2 Kroner af Kommunen. For alle Andre paa Landet saavel som i Kjøbstæderne bliver der at betale efter Taxten for den af de anførte Klasser, med hvilken den Paagjældende nærmest kan sammenlignes.

Er en Jordmoder ikke Distriktsjordmoder kan hun inden hun kaldes til Fødselen betinge sig en høiere Betaling end den taxtmæssige som Vilkaar for at betjene den Fødende.

Den Distriktsjordmoderne tidligere indlemmede Ret til, naar en anden Jordmoder benyttedes til at udføre en Forretning i Distriktet, at erholde en Del af Betalingen for denne, er ophævet.

Den en Jordmoder tilkommende taxtmæssige Betaling kan forlanges inddrevet ved Udpantning.

I Kjøbenhavn Gjælder Taxten ikke, og Jordmoderen kan, naar ingen Overenskomst om Betalingen forinden har fundet Sted, af den Enkelte kræve den samme Betaling, som hun for den samme Forretning pleier at erholde af Personer under lige Livsvilkaar. Det Samme gjælder overalt i Landet med Hensyn til Udførelsen af de Jordmoderforretninger, for hvilke der ikke er sat nogen Taxt.

§ 19.

En Distriktsjordmoder nyder foruden den for alle Jordmødres fastsatte Betaling for hver enkelt af hende udført Forretning tillige en fast Løn, bestaaende dels i Penge dels i Naturalydelser.

Er hun ansat i et Landdistrikt, da er hendes Pengeløn fra 100 til 120 Kroner aarlig efter Amsraadets nærmere Bestemmelse, og den engang fastsatte Løn kan

ikke senere forandres uden Justitsministerens Samtykke. Efter 10 Aars god Tjeneste som Distriktsjordemoder i samme Amt tilstaa hende et Alderstillæg af 20 Kr., og efter 15 Aars god Tjeneste kan Amtsraadet desuden tilstaa hende et Tillæg af 20 Kr. Finder Amtsraadet, at der ikke er tilstrækkelig Anledning til at indrømme Alderstillæget, indstilles Sagen til Justitsministeriets Afgjørelse. Af Naturalydelse tilkommer der hende 2 Favne Brænde eller et Kvantum Tørv af lige Værdi, et 4 á 5 Fag stort Bondehus med dertil hørende lille Have, samt Græsning og Vinterfourage til en Ko eller en hertil svarende Jordlod. Ønsker hun hellere Husleiehjælp end frit Hus, da kan hun forlange en saadan, men er ikke berettiget til at fordre mere end 12 Kr. aarlig.

En Distriktsjordemoder, som er ansat i en Kjøbstad, nyder en fast Pengeløn af 100 til 120 Kr. efter Byraadets Bestemmelse, hvorhos der tilstaa hende et Alderstillæg af 20 Kroner efter 10 Aars god Tjeneste, hvilket Tillæg efter mindst 15 Aars god Tjeneste kan forhøies til 40 Kroner. Forsaavidt en Kommune frivillig maatte have tillagt hende en større Pengeløn end 100 Kr., kan Alderstillæget forholdsmæssig nedsættes eller helt bortfalde. Finder Byraadet, at der ikke er tilstrækkelig Anledning til at indrømme Alderstillæget, indstilles Sagen til Justitsministeriets Afgjørelse. Af Naturalydelse tilkommer der hende 2 Favne Brænde eller et Kvantum Tørv af lige Værdi, samt naar Kjøbstaden har Jorder eller Græsningsret, Græsning til en Ko; desuden fri Bolig, bestaaende af 1 eller 2 Værelser med Kjøkken. Skulde hun hellere attraa Husleiehjælp end fri Bolig, da kan saadan tilstaa hende; men hun er ikke berettiget til at fordre Mere end 24 Kr. aarlig som Husleiehjælp.

Istedetfor den en Distriktsjordemoder paa Landet tillagte Naturalydelse af Græsning og Fourage til en Ko er Amtsraadet berettiget til at yde hende en af samme fastsat Pengegodtgørelse. Samtlige øvrige en Distriktsjordemoder tillagte Naturalydelser kan hun derimod fordre leverede in natura medmindre der med hende efter hendes Ansættelse maatte være truffen særlig Overenskomst om disses Afløsning, eller deres Omsætning i Pengevederlag maatte være approberet af Justitsministeriet.

§ 20.

Naar en Distriktsjordemoder afskediges formedelst Alder eller Svagelighed og hendes Forhold iøvrigt dertil gjør hende værdig, har hun Adgang til Pension efter Amtsraadets eller Byraadets nærmere Bestemmelse. Dog kan denne for en Distriktsjordemoder paa Landet ikke overstige Beløbet af hendes faste Pengeløn, Alderstillæget derunder indbefattet.

§ 21.

Denne Instrux for samtlige til Praxis berettigede Jordemødre og med den ophæves de for Jordemødrene tidligere udfærdigede Instruxer. For Overtrædelse af dens Bestemmelser kan der, forsaavidt der ikke derved maatte være paadraget større Strafansvar, Kjøbenhavn af Stadslægen og udenfor Kjøbenhavn af Fysikus paalægges Jordemødrene Bøder fra 2 til 100 Kr. Men er Forseelsen grovere, eller dersom der er Spørgsmaal om at drage hende til Ansvar for noget udenfor denne Instrux liggende Forhold, saasom Uduelighed eller uskikkeligt Levnet af den Art at der er Spørgsmaal om at afskedige hende eller at fratage hende Retten til at

praktisere som Jordemoder, bliver Sagen efter dens Beskaffenhed at henvise til den høiere Øvrigheds eller til Domstolenes Afgjørelse.

§ 22.

Ved den Undervisning, som meddeles Jordemødrene paa den Kongelige Fødselsstiftelse, bliver Indholdet af denne Instrux at gennemgaa og forklare for dem. Et trykt Exemplar af Instruxen bliver at meddele enhver Jordemoder ved hendes Afgang fra Stiftelsen.

Saaledes stadfæstet i Henhold til § 4 i Lov om Jordemødrenes Lønning og Forhold af 15de Mai 1875.

Justitsministeriet, den 28de September 1877.

J. Nullemann

J. Poulsen

Tillæg:

Jordemoder-Edd

Jeg lover og sværger, at jeg altid vil have Gud for Øie i mit fremtidige Kald og af yderste Flid troligen søge at hjælpe Enhver, som min Hjælp begjærer, saavel den Fattige som den Rige: at jeg varligen omgaaes baade med Moderen og Fosteret, saa at dem ved min Uagtsomhed eller Forsømmelse ingen Skade maa tilføies: at jeg ingen Fødsel i Dølgemaal eller Barnemord vil fortie, som mig kan forekomme, men paa behørige Steder det strax, tilkiendegive hvem det end monne være, uden Persons Anseelse: at jeg endelig i det mig anbetroede Kald saavel som i Liv og Levnet mig saaledes skal forholde efter den mig givne Instrux, at Ingen, med Guds Hjælp, skal have Aarsag i nogen Maade sig over mig at besvære. - Saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord!
